

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok — — 4 koruny — hal. Na pol roka — — 2 " — " Na štvrt' roka — — 1 " — " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Za vydanie zodpovedný JÁN MOLNÁR, prälát</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo : Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</p>
---	--	--

Križ je prameňom duševnej sily.

Úryvky z pôstneho cirkevného obežníka jeho eminencie kardinála knieža-primasa.

Jeho eminencia kardinál, knieža-primas arcibiskup ostrihomský dr. Ján Csernoch, z príležitosti svätého veľkopôstu vydal veľavýznamný pôstny obežník, ktorého predmetom je duševná sila, ako zvláštny činiteľ nadovšetko v terajšej válečnej dobe. Duševná sila vyvierá u päty križa Krista Pána, o tomto jeho eminencia vznešenými slovami poučuje v terajšom pôstnom obežníku. V pôstnom obežníku minulého roku jeho eminencia svätý križ Krista Pána predstavil ako prameň, z ktorého utrúpení čerpú ulavenie ich boľosti a ktorý všetkým zarmúteným poskytuje potešenia. V terajšom veľkopôstnom obežníku poukazuje na križ, ako na prameň duševnej sily, bo že ak veľkou mocou je duševná sila, o tom najlepšie presvedčiť sa môžeme zvlášte v terajšej válečnej dobe. Jeho eminencia o duševnej sile z križa Krista Pána vyvierajúcej poučuje vo viacej odsekoch; tak v osobitnom odseku pojednáva o podstate a zástoji duševnej sily; o podmienkach a účinkovaní duševnej sily u jednotlivcoch, v rodinách a spoločnosti. Vo zvláštnych oddieloch za tým nasledujú pojednávania o láske ku blížnemu, o duševnej sile a zmrzačených, o duševnej sile a o padlých vo vojne, o duševnej sile a o válečných sirotách, o duševnej sile a o ženách. Jeho eminencia veľkopôstny cirkevný obežník k poučeniu a povzbudeniu každého jazyka veriacich svojho arcibiskupstva vydal aj v slovenskej a nemeckej reči a my podávame z neho nasledovné úryvky:

Duševná sila a zmrzačení.

Z veľkého množstva tých, čo v týchto preťažkých dňoch so všetkým právom žiadať môžu dôkazy nášho milosrdenstva a našej lásky, medzi mnohými inými v prvom rade sú ubohí zmrzačení. Ba ja tvrdím, že títo so všetkým právom žiadať môžu nielen dôkazy nášho milosrdenstva, lež žiadať môžu aj splácanie toho veľkého kapitálu, náhradu za tie veľké obeť, aké za nás všetkých na oltár vlasti položili nie v marných peniazoch, nie v chatrných zovňajších majetkoch, lež v najsvätejších hodnotách života, krvi, telesnej celistvosti a duševnej sily. Títo hrdinovia bojišťa nepýtajú od nás almužnu, lež splácanie ich proti nám jestvujúcej požiadavky, vyrovnanie ich vlastnou krvou, ztrateným zrakom, amputovanou rukou písaného účtu. Veľký ten kapitál im i tak nevieme vyplatiť, preto žiadajú od nás aspoň splácanie úrokov. Je to teda nie puhé milosrdenstvo, lež svätá povinnosť spravodlivosti, ktorú vyplníť máme s úctou hrdinom vlasti podlžnou a s citom vrelej povďačnosti za oratované naše životy. Právo iniciatívy prislúcha tu síce štátu, ako Bohom ustanovenému správcovi hmotného blahobytu občanov, všetkých nás vlasteneckou povinnosťou je ale, nielen ochotne prispieť ku tejto práci štátu, lež s uprimným výrazom povďačnej úcty, túto akciu zdvihnúť z chladnosti úradného okružia. Vek pohanskej starožitnosti menom «otca vlasti» počtil tých, čo veľké služby preukázali vlasti, stredovek ale svoju povďačnosť preukazoval im udelením šľachtických nadpráv. Nielen dľa mena, lež skutočne otcami vlasti

sú, čo vlasti nepriateľom na smrť odsúdenej oratovali život; ochotnou ich obetovavosťou nie písmenami miznúcimi, lež večne skvejúcimi sa skutkami hrdinskými, vystavili si najskvelejší diplom šľachtický.

Za nás donesené obete života, krvi, telesnej celistvosti a zdravia nemôžeme bez odplaty nechať. Nech títo statní hrdinovia cítia, že ačpráve mnoho pokladov spustlo nám v tejto svetovej vojne, horúčosť duševnej šľachetnosti našej a lásky ku vlasti, v tomto svetovom požari dosiahla bodu vretia. Žiariacou sa faklou vysokej úcty a povďačnej lásky našej posvietiť treba do každého kúta krajiny a nečakajúc na ich hlásenie sa, pohľadať tých stydlivých hrdinov, čo v ich jednoduchosti snád stydia sa, že sú zmrzačení, snád sa boja vysmíatiť susedov a nezrelej mládeže. Nech títo hrdinovia cítia, že to, čo na sebe spatrujú ako telesný nedostatok a inferioritu, pred očami krajiny je základom ich veľkosti a slávy. Oslepnutí v tejto vojne nech cítia, že pre nich nevyhaslo všetko svetlo, bo okolo nich blčia strážne vatry úcty a povďačnosti krajiny. Pokaličení nech cítia, že ztratom ich ramena nestali sa slabšími, že ich podporuje pevné rameno povďačnej krajiny. Hrdinovia o jednej nohe nech cítia, že ztratom nohy cesty ich života nestaly sa ani ťažšími, ani nepríjemnejšími, bo ich hrdinstvom na nohy postavená krajina nosí ich na pevných pleciach a ich cesty ozdobuje ružami lásky.

Rodičia, učitelia, učbári a duchovní mládež nech poučujú, aby si vysoko vážila tých, za vlast zmrzačených a pokaličených hrdinov a zakaždým, čo čuje smutný buchot drevenej nohy, nech myslí na to, že táto utratená noha, utratená bola v obrane tej zeme, ktorá nám je všetkým vlasťou a nám všetkým zabezpečuje vyžitie.

Duševná sila a vo vojne padlí.

Uznanlivosť a povďačná láska silnejšie majú byť aj ako samá smrť, blčiacou faklou ožiaríť majú i ríšu mrtvých. Veď tí, čo za nás obetovali ich život, dali nám všetko, čo mali. Možno preto s istotou očakávať, že vnukovia a právnikov via týchto hrdinov zakaždým, čo pokľaknú si pri ich hrobach, vrúcnyimi modlitbami rozpo-
menú sa na ich sväté mená.

Túto nikdy neprestávajúcu povďačnú roz-

pomienku leskom viery ozdobíť a ohňom božskej obete roznieť chce Svätého Otca Pápeža Benedikta XV. to nariadenie, aby v deň všetkých verných dušičiek (2. novembra) počnúc od 1915., jakožto od prvého roku prepočetných hrcbov, každý duchovný odslúžil tri zádušné sväte omše. Porozumejme teda vrele bijúcemu srdcu, celého kresťanstva spoločného otca a tých, ktorých pamiatku on takto poctil ako mučedníkov vlasteneckej lásky, my ako obrancov svätej koruny našej a našich svätých oltárov, povďačnou láskou nášeho srdca na veky zatvárajme do našich modlitieb a do svätých omší našich.

(Dokončenie nasl.)

Stručný prehľad najnovších válečných udalostí.

Na viac bodoch frontu na Strype bol zdarný boj uhorsko-rakúskych patrol. Od Tarnopola na západ z tejto príležitosti naše čaty vnikly do napred potisknutých posícií Rusov. Zajaly jedného dôstojníka a 67 mužov. Ruská offenzíva proti uhorsko-rakúskym posíciám v Bessarábii na hraniciach Bukoviny a východnej Haliče sa vôbec zmarily a zmarí sa aj tá offenzíva, ktorú Rusi stroja sa začať na fronte volhynskom.

Rusi začali offenzívu aj na východnom fronte. Tu tiež nedocielili žiadneho úspechu, bo len pred posíciami nemeckých čiat Hindenburga pri jazere Naroc utratili 9270 mrtvých.

Offenzíva Talianov, od ktorej tak mnoho očakávali tak v Ríme ako v Paríži a v Londýne, nevedla ku žiadnemu ani najmenšiemu úspechu. Taliani vzdor najväčšiemu ich namáhaniu z nášeho územia ani na piad pôdy nevedeli zaujať. Celá ich offenzíva zasekla, ako Cadorna hovorí, pre veľké dážde a veľmi zlé počasie.

Gallieni, francúzsky minister vojny, zaľakoval, za nového ministra vojny vymenovaný je generál Roques. Táto zmena vo francúzskom ministerstve vojny neortuje Francúzov. Nemecké čaty dnes zajtra zaujmú pevnosť Verdun a s tým zapečatený bude smutný osud krvácajúcich tam francúzskych a anglických čiat.

Portugalsko pripojilo sa ku Francúzsku a Anglicku a portugalská vláda 80.000 Portugalčanov poslala na francúzske bojište. V Španielsku oproti tomu vznikol pohyb, aby Portugalsko anektovalo Španielsko.

O ostatných válečných udalostach svetovej vojny podávame nasledovné zprávy:

Kresťanský svetový názor je blahonosný bez výmenky pre každého.

Udalosti svetovej vojny.

Vojna Nemcov proti Francúzom a Angličanom.

O udalostiach západného bojišťa proti Francúzom a Angličanom hlavný válečný stán nemecký vydal nasledovné úradné zprávy:

10. marca. Na brehu rieky Maas, z príležitosti očistenia nepriateľských zákop v Bois de Corbeauxi a v Béthincourte, 6 dôstojníkov a 681 mužov sme zajali a ukoristili sme 11 kanónov.

Horu Ablain a od Douaumonta na západ ťahajúci sa chrbát vrchu húževnatým bojom sme zaujali.

Na rovine Woevre naše čiar y cez kus hory od Daulonze na juhovýchod sme napred potiskli.

Proti nášmu novému frontu, ktorý sa od dediny na západ a na juh ťahá, ako aj pri pevnosti Vaux Francúzi urobili silné protiútoky. Počas týchto nepriateľovi podarilo sa v pancierovej pevnosti opäť sa usalašiť. Ostatné útoky nepriateľa, zapríčiniač mu veľké ztráty, sme odrazili.

Naši váleční letúni zostrelili dve anglické lietadlá, a síce jeden monoplan pri Wytshaete (od Yperna na juh) a jeden biplan od La Bassée na severovýchod. Pilóta prvého lietadla zomrel.

V mesiaci februári útočivá činnosť našich letúňskych oddelení bola zvlášte značná, bo počet ich výskumných a nočných lietaní za nepriateľským frontom bol značne väčší, než predtým bárstedy. Nasledovný výkaz nielen že znova dokazuje našu prevahu, lež zároveň podvracia so záľubou opakované tvrdenie nepriateľa, že naše v povetných bojoch utrpené ztráty sú preto také nepatrné, bo naši letúni neodvážili sa zaletieť za nepriateľský front.

Výkaz našej ztraty zo západného frontu z mesiaca februára znie nasledovne: V povetnom boji nemali sme žiadnej ztraty, zo zeme tiež nesostrelili ani jedno jediné naše lietadlo; zmizlo 6 našich lietadiel. Súhrnná naša ztrata je šesť lietadiel. Francúzi a Angličania v povetnom boji 13, následkom zostrelenia zo zeme 5, následkom núteného sletenia uprostred našich čiar 2, dovedna teda utratili 20 lietadiel. Tu treba do povahy brať, že my zo zásady vzali sme do výpočtu len tie nepriateľské lietadlá, ktoré sa nám dostaly do rúk, alebo ktoré horiac spadly a nezarátali sme početné nepriateľove lietadlá, ktoré sme zostrelili za nepriateľskými čiarami.

11. marca. Saské pluky s celkom nepatrnou ztratou útokom dobily v šírke asi 1400 metrov a v hĺbke asi jednoho kilometra silne vybudované posície v čiastkach tých hôr, ktoré sa rozprestierajú od Reimsu na 20 kilometrov severozápadne, od Ville au Bois na juhozápad a juh. 12 neranených dôstojníkov a 725 mužov padlo do nášho zajatia. Korisť je: jeden revolverový kanón, päť strojových pušiek a 13 prístrojov na hádzanie mín.

Na západnom brehu rieky Maas vypratali sme v

Bois des Corbeauxi a v hore Cumières hniezda, ktoré Francúzi ešte držali. S veľkými silami na južný kraj hôr, ako aj na nemecké, ďalej na západ ležiace posície pokúsené útoky, naša ochranná palba udusila.

Na východnom brehu rieky Maas prišlo ku veľmi živej delostreleckej činnosti, zvlášte na okolí od Brasu na severovýchod, od dediny a pevnosti Vaux na západ a na viac bodoch roviny Woevre. Rozhodujúceho boja pechoty nebolo, v noci ale krvave sme odrazili osihočený pokus Francúzov o útok na dedinu Blanzée.

Následkom trafením do plna našich obranných kanónov jedno francúzske lietadlo od Chateau Satine na juhozápad, horiac spadlo medzi čiarami protivníkov. V ňom sediaci zomreli. Ich mrtvoly a trosky lietadla sme my upratili.

12. marca. Od Neuville na severovýchod so zďarom sme rozhodili míny a výbuchom spôsobené jamy sme obsadili.

Na vidieku od rieky Maas na západ nepriateľ s ťažkými ztratami urobil celkom bezvýsledné útoky proti našim novým posiciam.

Na výšinách od rieky na východ a na rovine Woevre bojovná činnosť obmedzila sa na viac-menej prudké delostrelecké boje.

Počet zajatcov, ktorí sa nám dostali do rúk od započatia bojov na okolí Maasu a množstvo korisť, ktoré sme minule sdelili, medzi časom zase vzrástol, a síce v neranených zajatcoch na 430 dôstojníkov a 26.024 mužov, v korisťi ale na 189 kanónov, medzi ktorými je 41 ťažkých, a na 232 strojových pušiek.

Pri Obersepte Francúzi so svojimi opätovnými útokami ani včera nevedeli sa usalašiť vo svojej dávnejšej posícii. Krvave sme ich odrazili.

13. marca. Činnosť delostrelectva obidvoch stránok pri pomeroch pozorovaniu prajných, na veľkej časti frontu bola živá a na oboch brehoch rieky Maas a po Mosel trvala s väčšou prudkosťou. Odhliadnuc od bojov patrol pri Somme a menšieho zmareného francúzskeho útoku v Bois de Prêtre, významnej udalosti nebolo.

Naši letúni krem vyvinutia hojnej výskumnej činnosti, nepriateľské železničné osady a miesta ubytovania zdarne napadli, hlavne pozdĺž železnice Clermont—Verdun. Tri nepriateľské lietadlá sme zničili, 2 v Champani, 1 na okolí rieky Maas.

14. marca. Položenie sa vo všeobecnosti nezmenilo. Pri Wiertje (od Yperna na severovýchod) jedna menšia bitka skončila sa s odrazením Angličanov.

Poručík Immelmann od Arrasu na východ a od Bapaume na západ zostrelil po jednom anglickom lietadle. V nich sediaci zomreli. Poručík Bölke zostrelil dve nepriateľské lietadlá za francúzskymi čiarami, jedno nad pevnosťou Marre, druhé pri Malancourte (od Verduna na severozápad). Posledné lietadlo naše delostrelectvo rozstrielalo. Dvaja dôstojníci týmto už desiate potažne jedonaste nepriateľské lietadlo urobili bojane schopným. Krem toho jeden anglický biplan v povetnom boji pri Cambrai prinútili sme sletieť.

15. marca. Pri Neuve Chapelle jedno napred potisknuté anglické ochranné dielo vyhodili sme do povetria i s mužstvom, ktoré ho držalo obsadené. Anglické delostrelectvo na mesto Lens spustilo silnú kanónovú strelbu.

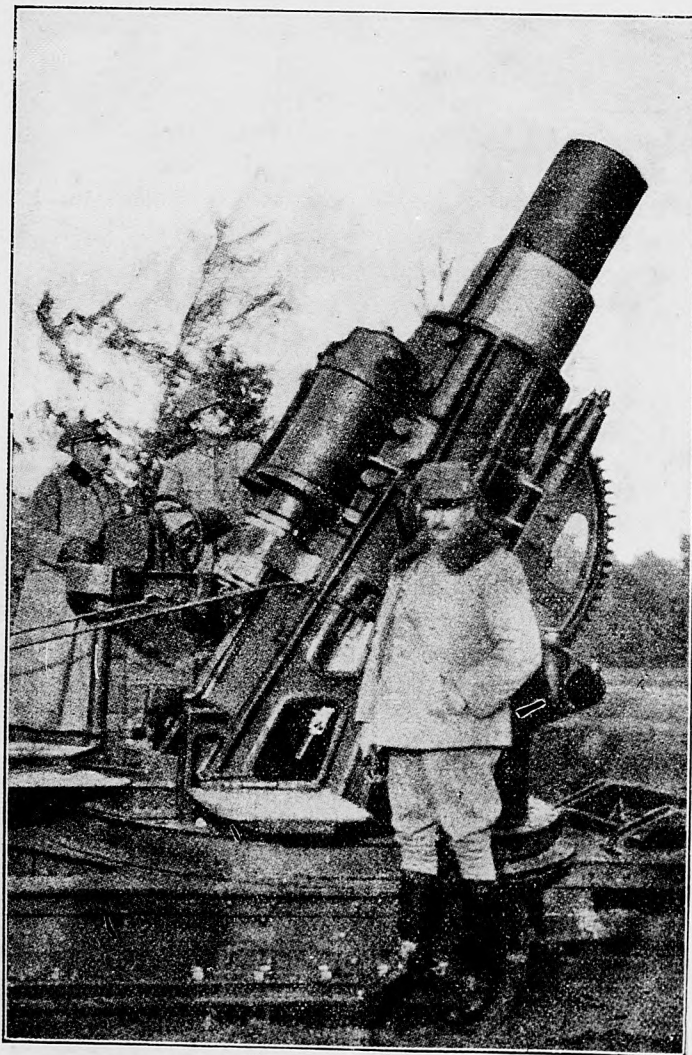
Francúzske delostrelectvo proti našej novej posícii pri Ville au Bois, ako aj proti rozličným odsekom frontu v Champagni vyvinulo veľmi živú činnosť.

Od rieky Maas v ľavo sliezske čaty svoje bojovné čiary z okolia od Bois de Corbeaux na západ silným pohybom potiskly napred na výšinu Mort Homme. Do rúk padlo nám 25 dôstojníkov a vyše 1000 neranených mužov nepriateľa. Štyrikrát zopakovaný protiútok Francúzov nemal pražiadneho účinku, ba Francúzi utrpeli citeľné ztraty.

Na pravom brehu rieky Maas a na východných úbočiach výšiny Cote delostrelectvo oboch stránok rozhorčene zápasilo ďalej.

Vo Vogézoch a od nich na juh Francúzi cieľom výskúmania pokúsili sa o viac útokov, ktoré sme odrazili.

Boručik Leffers od Bapaume na sever sostrelil teraz už štvrté nepriateľské lietadlo, jedon anglický biplan. pri Vimy (od Arrasu na severovýchod) a pri Suivri (pri Maase, od Verduna na severozápad) naše obranné

Mažiar-kanón tridsať a pol prichystaný ku vystreleniu.

kanóny prinútily sletieť po jednom francúzskom lietadle. Nad Haumontom, od Verduna na sever, jedno veľké francúzske lietadlo po povetnom boji spadlo. Cestovateľov tohto lietadla sme zajali, cestovatelia ostatných lietadiel zomreli.

16. marca. Prudkosť delostreleckých bojov vo Flandrii, zvlášte v blízkosti morského pobrežia očividome sa zvýšila, taktiež zosilnela aj na okolí Roye a Ville au Bois (od Reimsu na severozápad).

V Champagni Francúzi po silnej, lež bezúčinnivej delostreleckej príprave, bez každého výsledku napadli naše posície od St. Soupletu na juh a od krajinskej hradskej Somme Py—Souain na západ; tieto útoky nás málo, Francúzov ale veľmi mnoho ľudí stály. My sme krem toho zajali dvoch ich neranených dôstojníkov a 150 neranených mužov a vzali sme im 2 strojové pušky.

Na ľavom brehu rieky Maas v zárodku sme udušili novšie pokusy nepriateľa, ktorými výšinu Mort Homme a od tejto na severovýchod ležiace lesné posície chcel dostať do svojej moci.

Medzi riekami Maas a Mosel polozenie sa nezmenilo.

Od Nieder-Aspachu na juh naše patroly po zdarnom strielaní na nepriateľské posície, vnikly do nepriateľských zákop, zničily tam ochranné zariadenia a vrátili sa s niekoľkými zajatcami a korisťou.

Od Beine na juhovýchod (v Champagni) jedno francúzske lietadlo v povetnom boji sme sostrelili, v ňom sediaci zhoreli. Nepriateľskí letúni dnes v noci zopakovali svoje útoky na nemecké nemocnice v Labry (od Conflausu na východ). Prvý útok stal sa v noci na 13. marca. Vojenskej škody nezapríčinili. Z obyvateľstva jedna žena fažko, jedna žena a dve deti ale šahšie boly ranené.

Vojna proti Talianom.

O udalostach na talianskom bojišti hlavný válečný stán uhorsko-rakúsky vydal nasledovné úradné zprávy:

10. marca. Na prímorskom fronte talianske delostrelectvo miestami vyvinulo miernu činnosť a jeho palba bola živšia len pri tolmeinskom predmostí.

Na korutánskom a tyrolskom fronte bojovná činnosť je nezmenene nepatrná.

Vyšetrovanie zistilo, že Taliani z tejto príležitosti na odseku Rombon upotrebúvali plynové bomby.

11. marca. Talianske delostrelectvo včera na prímorskom fronte na obvyklé body znova živšie páliło.

Na odseku doberdovskej planiny vyvinuly sa aj boje s mínami a ručným granátmi.

12. marca. Včera predpoludním nepriateľské delostrelectvo začalo živú palbu proti posíciam gorického predmostia, proti južnej časti Gorice a proti doberdovskej planine. Palba trvala aj cez noc.

Talianske delostrelectvo aj na korutánskom fronte vyvinulo stupňovanú činnosť, zvlášte proti Lanzenbodu od Paulara na severovýchod. Ku boju pechoty neprišlo.

13. marca. Stupňovaná činnosť talianskeho delostrelectva rozprestrela sa na celý front na Isonze. Popoludní pri Selci odrazili sme jeden útok nepriateľa.

14. marca. Na frote Isonza začínajú sa väčšie boje. Od včera Taliani s veľkou válečnou silou útočia. *Všade sme ich odrazili.*

Pri tolmeinskom predmostí činnosť nepriateľa obmedzovala sa na živšiu palbu. Na odseku Plava zmazali sa tie jeho pokusy, aby rozvážal naše prekážky.

Pri gorickom predmostí *odrazili sme dva útoky*, urobené proti našim posíciám na Podgore, taktiež sme odrazili jeden útok na mostný šianc v Lucinicove.

Proti severnej časti doberdovskej planiny veľká válečná sila opätovne urobila útok. Pri San Martine segedínsky 46. pluk *sedem útokov krvave odrazil.*

15. marca. Útoky Talianov na fronte Isonzo trvajú ďalej. Včera popoludní na Výšine Podgora viedol sa rozhorčený boj. Naše vojská nepriateľa, ktorý tu miestami vtrhol do našich posícií, *v ručnom zápase odrazily.*

Práve tak bezvýsledný ostal aj nepriateľov nočný útok, ktorý po viac hodín trvajúcej delostreleckej príprave urobil proti územiu od San Martina na juhozápad. Pred touto obcou *z bojov predošlých dní leží ešte vyše 1000 nepriateľských mŕtvol.*

Na viac iných punktoch prímorského frontu prišlo ku živým delostreleckým a mŕtvým bojom.

Na korutánskom pohraničnom území náš odsek Fiella, v Tyrolsku ale územie Col di Lany nepriateľ držal pod živou palbou.

Talianski letúni na Triest hodili bomby bez toho, že by boli škody zapríčinili.

16. marca. Útočivá činnosť Talianov na fronte Isonzo včera bola slabšia.

Dva pokusy veľkej válečnej sily, aby postúpila proti našej posícií na Podgore, *palba nášho delostrelectva zmarila.*

Na severnom úbočí Monte San Michele jeden útok nepriateľa sme krvave odrazili.

Kanónové boje na mnohých miestach aj v noci trvaly.

Aj na korutánskom fronte delostrelecká palba na odseku Fella je trvajúca.

Vojna proti Rusom.

O udalostiach bojišťa proti Rusom, hlavný válečný uhorsko-rakúsky stán vydal nasledovné úradné zprávy:

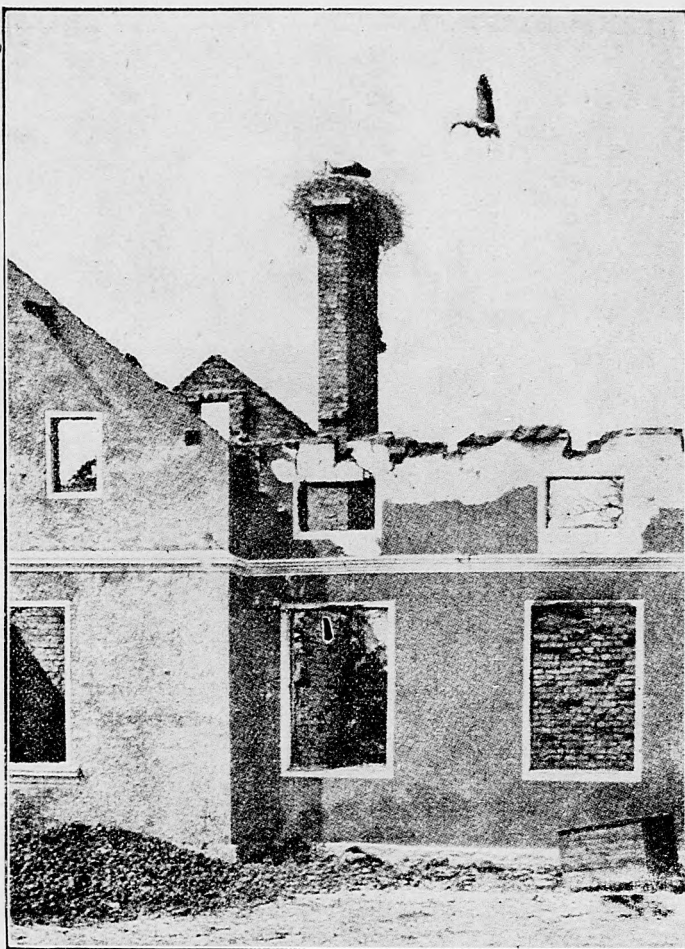
10. marca. Na ruskom bojišti významnej udalosti sa nestalo.

11. a 12. marca. Na ruskom bojišti niet významnej udalosti.

13. marca. Na bessarabskom fronte a pri Dnjestri vytrhnutia Rusov sme odrazili. Ináč významnej udalosti niet.

14. marca. Na ruskom bojišti niet novej udalosti.

15. marca. Od Ušcieču na severozápad čata, ktorá drží obsadený šianc predmostia, odrazila prudké útoky. Ináč významnej udalosti sa nestalo.

Komin rozstrieľaného domu s bociaňovým hniezdom zázračne zachovaným.

16. marca. Pri armáde Pflanzer-Baltina a pri armádach Böhm-Ermolliho činnosť delostrelectva na oboch stranách sa zvýšila.

Od Kozlova na severovýchod, pozdĺž Strypy, naše zabezpečujúce oddelenia odrazily ruské vytrhnutia.

Vojna na Balkáne.

Operácie uhorsko-rakúskej armády na Balkáne.

Uhorsko-rakúsky hlavný válečný stán o udalostiach bojišťa na Balkáne podáva nasledovné úradné zprávy:

10. marca. Na balkánskom bojišti niet novej udalosti.

11. marca. Talianske čaty, ktoré zaostaly pri dolnom toku rieky Semení, predvčerom vidiac ohrožované svoje východné krídlo, po vypálení niekoľkých výstrelov z kanóna, *s najväčšou náhlivosťou začaly cúvať.* Priečodne zastavily sa ešte ku odporu na výšinách od Ferazu severne, lež aj odtiaľto čoskoro ďalej sa ponáhľaly a všetky mosty rozvážajú za sebou, *utiahly sa na južný breh Vojuse.*

V severnom Albánsku a na Čiernej Hore, ako doteraz, je ticho.

12. marca. Na balkánskom bojišti zvlátnejšej udalosti niet.

13. Na balkánskom bojišti nič nového.

Červeného Kríža opatrovníčky prichystané k poskytnutiu pomoci.

14. marca. Na balkánskom bojišti polozenie je nezmenené.

15. marca. Na balkánskom bojišti novšej udalosti nebolo.

16. marca. Na balkánskom bojišti niet zvláštnej udalosti.

Vojna Turecka proti Rusom, Angličanom, Francúzom a Talianom.

Hlavný válečný stán turecký o udalostach bojišta proti Francúzom, Angličanom, Rusom a Talianom vydal nasledovné úradné zprávy:

9. marca. Od Felahie na východ stojaci nepriateľ, ktorý nepripravenými útokmi nevedel výsledku docieľiť, od jedného mesiaca použil každý prostriedok, aby sa sblížil ku našim posiciam. V posledné dni nepriateľ asi na 150—200 metrov sblížil sa ku našim napred potisknutým streleckým zákopám a zavalil príčinu predpokladať, že sa chystá ku rozhodujúcemu útoku. Dňa 8. marca predpoludním nepriateľ z pravého krídla Tigru útočil so svojou hlavnou silou. Boj trval po západ slnka. Nepriateľ pomocou posíl, ktoré jeho riečna flotta na toto miesto rýchle priviezla, obsadil jednu časť našich streleckých zákop, ale silným a hrdinským protiútokom našich rezerv nepriateľom obsadené šiance sme úplne zpätzaujali a nepriateľa zahnali sme do jeho starých posícií. Nepriateľ v našich posiciach nechal 200 mrtvých,

ako aj veľké množstvo zbrane a munície. Naše ztráty sú pomerne menšie.

Z ostatných frontov neprišli významné zprávy.

Mezopotámsky front:

11. marca. V boji, ktorý sa sviedol na odseku Felahie a skončil s porážkou nepriateľa, nepriateľ utratil prinajmenej 5000 mužov. 60 ľudí sme zajali, medzi nimi dvoch dôstojníkov.

Dardanellský front:

Dva monitory z veľkej diaľky započaly bezúčinnú palbu proti našim sed-il-bahorským batteriam. Marné bolo odpovedať na palbu. Na jeden križiak, ktorý sa potom zjavil, naše batterie účinnive strielaly a prinútily ho odplávať. Tri lietadlá, ktoré jedno za druhým preletely nad morskou užinou, palba našich strojových pušiek a batterií odohnala.

Arabský front:

Jedon zo 6000 pešiakov a zo 600 jazdcov pozostávajúci a dvanásť kanónami 12-centimetrového kaliberu vystrojený vojenský stúp, ktorý sa 17. februára rano od Šejk Ozmanu (od Adena na sever) pohol obsadil obec Afioch a od tejto na štyri kilometre juhozápadne vypínajúce sa výšiny. Ačkoľvek vojenský stúp proti našim predným strážam s presilou urobil útok, akciu nepriateľa našim protiútokom, ktorý sme z Elvohita previedli, sme zmarili. Boj, ktorý trval za 3 hodiny, skončil

sa s cúvnutím nepriateľa, bo svojimi ďaleko nesúcimi kanónami prekázil, aby sa toto cúvnutie nezmenilo v neporiadny útek. Nepriateľ sa pokúsil, aby si v El Mejhale, od Afiochu na 4 kilometre južne, opäť pevne zastal vo vopred prichystaných posíciach, ale sa mu voči hrdinským útokom našich čiat nepodarilo obstáť na mieste. Konečne sme ho prinútili újsť do jeho opevneného tábora v Šejk Ozmane pod ochranou kanónov jeho flotty, kotviacej v Adenskom zálive. Naše čaty v El Mejhale spustošily nepriateľské opevnenia, ako i obec podobného mena a ukoristily mernické vystrojenie. Bojište pokrýva veľmi mnoho mrtvol, ktoré nepriateľ nemohol pochovať. Jedno naše výskumné oddelenie, ktoré sme o tri dni pozdejšie ku El Saile vyslali, naďabilo na početnú nepriateľskú jazdu, ktorá bola vystrojená strojovými puškami. Po polhodinovej srážke nepriateľ, zanechajúc 20 mrtvých a ranených, ušiel ku Šejk Ozmanu.

13. marca. Z mezopotámskeho a kaukazského frontu dôležitej zprávy neprišlo.

Na odseku Felahie jedno anglické lietadlo naša palba sostrelila, na lietadle sediacich usmrtil výbuch bomb, ktoré boli na lietadle.

Dva torpedoborce a jeden monitor začaly palbu v blízkosti východného brehu Smyrny na okolie obce Jeni-Kale, ako aj na Česnu. Po niekoľkých výstreloch válečné lode odplávaly.

14. marca. Dňa 11. a 12. marca dva križiaky na

okolie Teke-Burnu niekoľkokrát vystrelily, potom odplávaly.

Tri lietadlá, ktoré preletely ponad Gallipolský polostrov, palba našich obranných kanónov odohnala.

Z ostatných bojišť neprišlo žiadneho významného chýru.

Vojna proti Portugalsku.

Pretrhnutie diplomatického spojenia medzi monarchiou a Portugalskom.

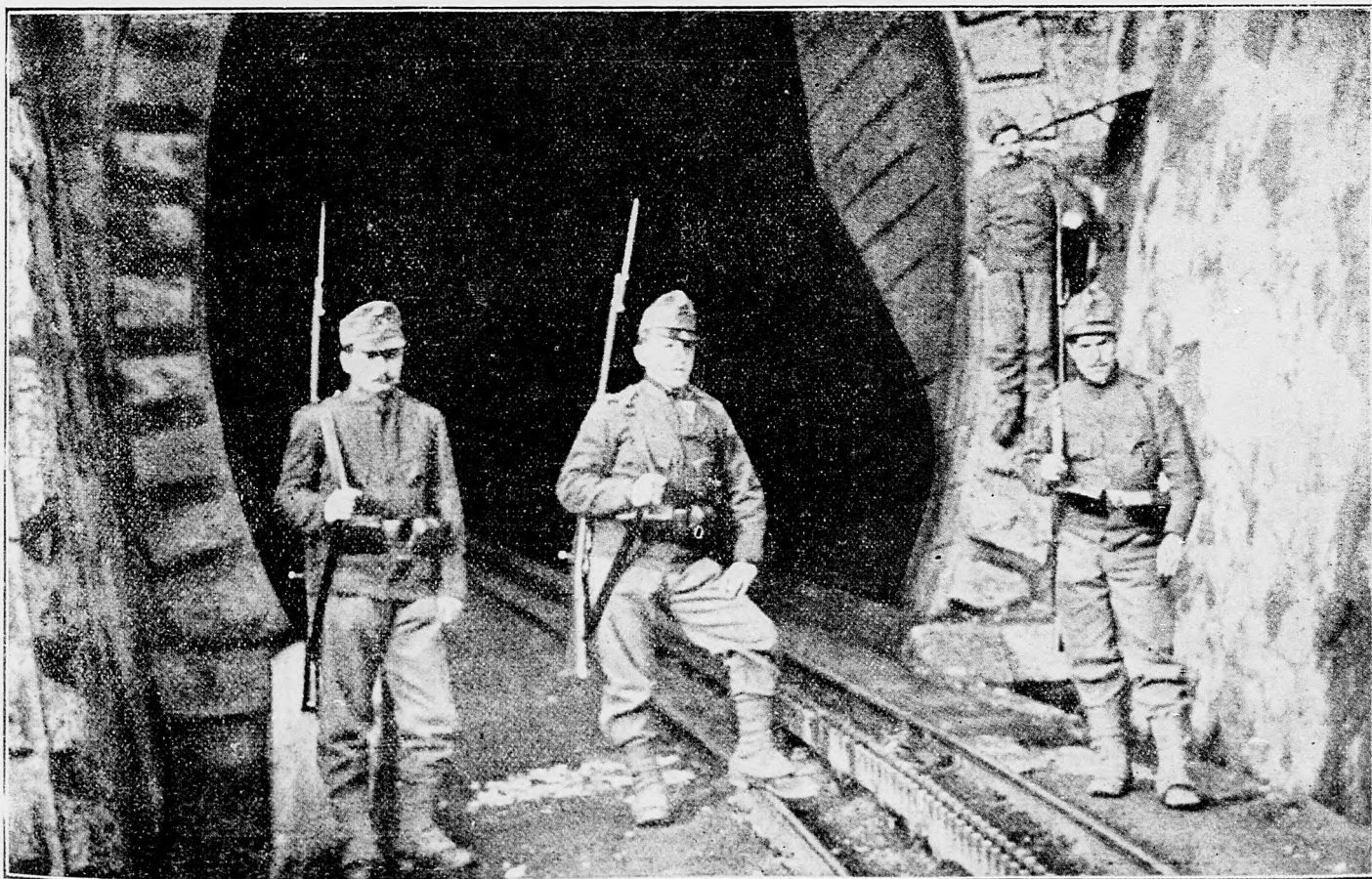
Viedeň, 15. marca. Následkom toho, že medzi nemeckou ríšou a Portugalskom nastal válečný stav, cis. a kráľ. vyslanec lisabonský dostal rozkaz, aby si od vlády republiky vypýtal cestovný pass a s osobníctvom vyslanectva opustil krajinu.

Viedeňskému diplomatickému jednatelovi portugalskému tiež vydali cestovný pass.

Vojna Nemecka a Portugalska.

Portugalská vláda zažakovala.

Christiania, 13. marca. Z Lissabonu oznamujú, že portugalská vláda zažakovala. Všetky vekové klasy reservistov povolávajú. Parlament svolajú ku mimoriadnemu zasadnutiu.

Bakančoši na stráži pred tunnelom.

Všetcia Nemci zavčasu odcestovali z Portugalska.

Berlin, 13. marca. Všeobecné uspokojenie budí, že takmer všetcia Nemci, ktorí dosiaľ žili v Portugalsku, ešte zavčasu mohli opustiť krajinu a prísť do Španielska.

Vojna v povetří.

Nemecký poveterný útok na Čiernom mori.

Berlin, 10. marca. Wolffova agencia oznamuje:

Na okolí Kaliary, od Varny na severovýchod, lietadlá nemeckého válečného námorníctva hodily bomby na flottu, pozostávajúcu z jednej radovej lode, 5 torpedoborcov a viac nákladných parolodí. Na torpedoborcoch spozorovali treffery. Ačkoľvek Rusi na lietadlá prudko strielali, lietadlá sa neurazené vrátili.

Náčelník admirálskeho štábu.

Nemecký námornický štátny sekretár Tirpitz zažakoval.

Berlin, 16. marca. (Wolffova agencia.) Ako sa dozvedáme, hlavný admirál Tirpitz, štátny sekretár ríšskeho námornického úradu, zažakoval. Za jeho nástupcu vyhladený je admirál Capelle.

Polóuradná zpráva príčinu zažakovania Tirpitzu neudáva, prizvukuje ale, že osobná zmena, ktorá nastala vo vedení ríšskeho námornického úradu, nezmení dosiaľ vyzkúšaný systém a že následkom toho Nemecko vo vojne podmorských lodí bude pokračovať v tej forme, ako to rozvinulo v pamätnom spise, ktorý bolo poslalo neutrálnym štátom.

Krátke válečné zprávy.

Dosavádne ztraty Francúzska.

Milano, 12. marca. Bývalý taliansky minister Luzzati v «Cor. della Sera» rozvinuje, že *dnes stojí pod nemeckým panstvom dva milióny hektárov francúzskeho územia s 3,000.000 obyvateľmi*, teda nemovitosti v hodnote 10 miliardov, 60%-ov všetkých francúzskych uhoľných baní, 55%-ov kovového priemyslu, 70%-ov tkáčskeho priemyslu a asi 40%-ov celej kapitálovej sily Francúzska. Krem toho Francúzsko následkom klesnutia hodnoty francúzskych cenných papierov 7 miliardov, následkom klesnutia hodnoty ruských cenných papierov 15—20 miliardov škody utrpelo.

V Anglicku boja sa útoku nemeckej flotty.

Christiania, 14. marca. Kapitán jednej z Blythu do Stavangeru prišlej norvégskej lode rozpovedal, že v posledné dni premávku lodí z Blythu a do Blythu zastavili. Domnievajú sa, že toto je v istom súvisi s operáciami nemeckého válečného loďstva. V Anglicku hovorí, že majú punktovné chýry o tom, že nemeckú flottu od počiatku vojny obrovským spôsobom rozmnožili, tak že ešte nikdy nebola taká silná ako teraz.

Amsterdam, 14. marca. Z Paríža oznamujú: Do-

svád sa nazdávali, že vo verdunskej bitke prudkosť boja vo štvrtok dosiahla vrcholu, ale v piatok zúrili taký prudký boj, akého na okolí Verduna sotva bolo. Na hlavné oporné body Verduna padal skutočný dážď ocele. Okolie mesta ako by boli smietli. Dediny sú rozstrielané, stromy dolámané ležia na zemi a zem je rozrytá a posiatá oceľovými nábojmi. V posledné dni aj sama pevnosť mnoho pretrpela.

Anglický chýr o cúvnutí Francúzov.

Rotterdam, 13. marca. Londýnsky «Daily Mail» oznamuje: Francúzsky generálny štáb uzavrel, že cieľom strategického gruppirovania medzi Verdunom a Reimsom nariadi cúvnutie, pretože očakávané pomocné čaty neprišli a pretože prudkosť nemeckých útokov ustavične vzrastá.

Tuhé boje pri Verdune.

Amsterdam, 14. marca. Dľa spoľahlivých londýnskych zpráv Francúzi dosiaľ vyše 100.000 ľudí utratili pri Verdune. Hlavné veliteľstvo rozkázalo obranom Verduna, aby nakoľko možno vyhýbali každej ztrate. Dľa iných anglických zpráv i zadná, druhá čiara Francúzov je už silne vybudovaná. Zadné spájajúce čiary stoja zväčša pod palbou nepriateľa.

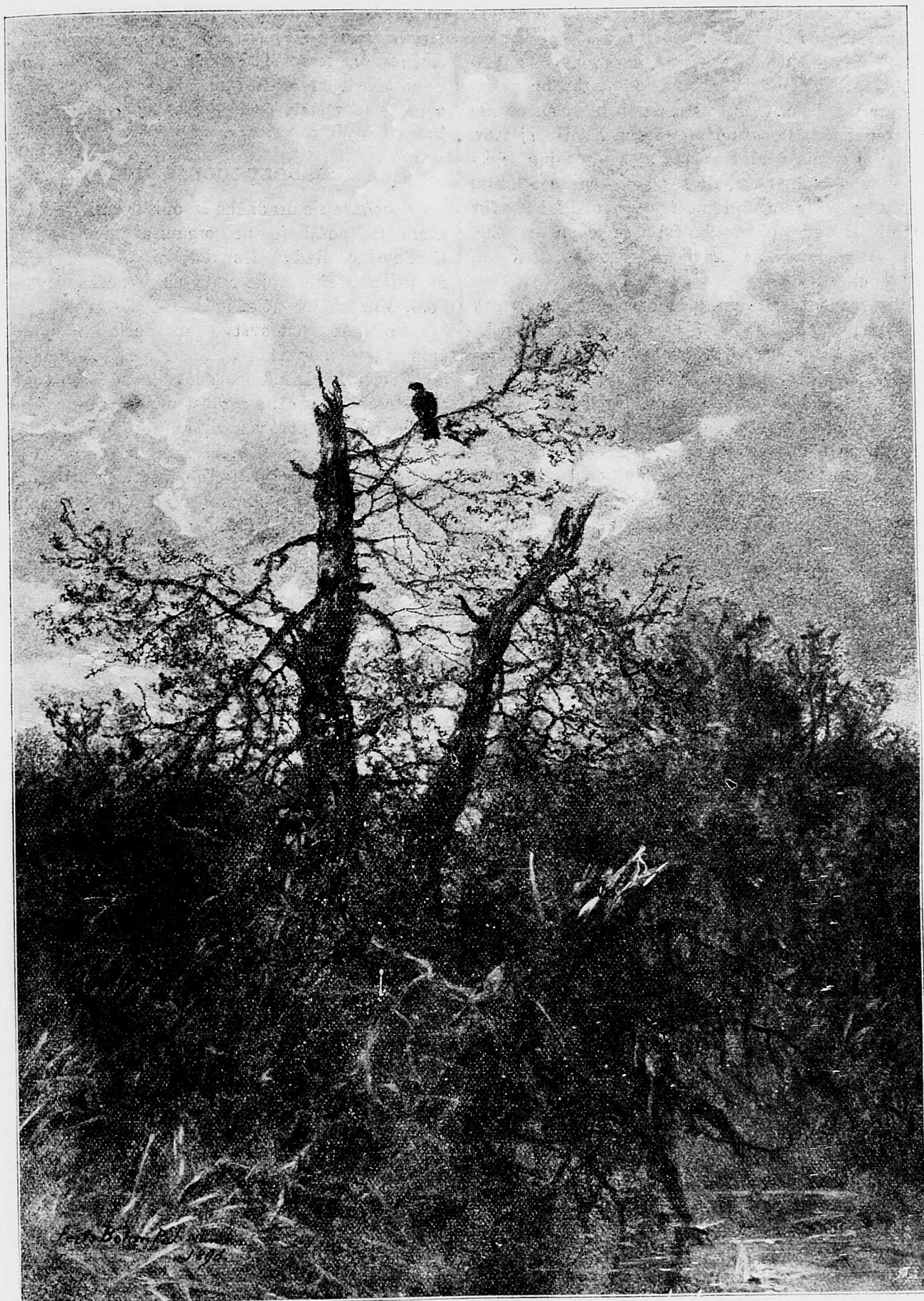
Francúzi strieľajú na reterirujúcich vojakov.

Berlin, 15. marca. Wolffova agencia oznamuje, že nemecké vojská v Bois de Corbeaux našli francúzsky rozkaz, ktorý vydal generál Bezelaire. V rozkaze generál poukazuje na to, že Forges nevyviaul odpor, ktorý od neho očakávali. Z tohto uzatvára, že veliteľ tohto odseku nekonal svoju povinnosť a preto ho postavia pred vojenský súd. Generál v rozkaze prizvukuje, že do konečnej hranice treba klásť odpor. V tomto okamihu Francúzov smie prenikat len jedno odhodlanie: alebo pristaviť nepriateľa alebo zomreť. Delostrelectvo a strojové pušky budú páliť na každú reterirujúcu čatu

Položenie.

Okolo Verduna dunia delá a krv tečie potokami. Francúzi doplňujú veľké medzery a posielajú na front už aj sedemnásťročných ešte ani dosť nevyvíčených mladíkov. V Paríži strach pojíma obyvateľstvo, keď vidí dlhé rady automobilov, dovážajúcich ranených z bojišťa. A vrchnosti stará sa musia o budovanie nových nemocníc, lebo v doterajších nemocniciach niet už miesta. A krutý boj len ďalej trvá.

Na viacerých bojištach sa vojna vlastne skončila, Japonsko vypriahlo hneď v prvých mesiacoch. Deväť desiatín Belgicka držia Nemci obsadené. Srbsko celé padlo do rúk spojencov. Čierna Hora kapitulovala. Plány Ruska sa nezdarili: nevedelo ani Carhrad zaujať, ani monarchii zadať smrteľné rany. Podobne nezdarili sa ani plány Talianska, marne opakujú sa talianske

Kde panuje ticho a pokoj.

útoky na juhozápadnom bojišti. A krvavá vojna predaďalej trvá. Prečo? A dokiaľ?

Zprávy o priebehu snemových zasadnutí v nepriateľských štátoch svedčia o tom, že túžba po pokoji stále vzrastá. Toto vycítiteľ aj z mnohých článkov nepriateľskej tlače. Dokazujú to aj osvedčenia zajatcov. Tu i tam nastolia otázku pokoja aj smerodajné kruhy nám nepriateľských štátov, ale v takom tóne a s takým okolokovaním, že ich neúprimnosť je zrejmá. Jako keďby sa čohosi obávali. A vskutku boja sa jeden druhého, vlastne všetci sa boja Anglicka. Všetci stoja pod ferulou Angličanov.

Taliansko bolo ešte našim spojencom, keď svetová vojna vypukla. Ale už vtedy sa náš bývalý taliansky spojenec podozrivo choval. Konečne spáchal vierolomstvo. Všetko stalo sa pre Angličanov, ktorí v Taliansku operovali peniazmi a nátlak robili hrozbami. Keďby dnes Taliansko s monarchiou pokoj uzavrelo, našlo by sa v kritickom položení voči Anglicku. Teda radšej vytrvá v krviprelievani. Taliansko sa bojí Anglicka.

Anglicka bojí sa aj Francúzsko, ale skladá v Anglicku aj nádej. Elsasko a Lotharingia, pre ktoré Francúzi stále sa chystali na revanžnú vojnu, boly by vstave len vo veľmi malej čiastke nahradit tie ohromné ztraty, ktoré Francúzsko v krvavých bojoch malo. Ale Francúzsko ďalej vytrvá v krutých bojoch, lebo mu to diktuje Anglicko. Grécko sa bojí Anglicka, preto proti svojim životným záujmom trpí drsné násilie Angličanov. Srbi v Anglicku skladajú nádeje. A v Anglicku dôverujú aj Rusi. Všetci naši nepriatelia buďto sa obávajú Angličanov, alebo v nich nádeje skladajú. A Anglicko im diktuje vytrvať v krvavom boji. Aby ich ku tomu čím viac prinútilo, zaviazalo ich smluvou, že jeden bez druhého pokoj neuzavrú; čo toľko znamená, že žiadon z našich nepriateľov nesmie pokoj uzavrieť, kým mu to Angličania nedovolia.

Hrdinské čaty spojencov vyhnaly Rusov z Haliče, zaujaly Ruské Poľsko a hodnú časť ruského územia. Ale Rusi ďalšie krviprelievanie nezastavili. Francúzi boja sa, že pevnosť Verdun padne, že nemecké čaty prelomia francúzsky front a nemecký uláni zjavia sa pred bránami Paríža. Ale niet výhľadov, za by aj toto prinieslo pokoj.

Nemecko a monarchia vyhýbaly vojne, dokiaľ bolo možno. Nebažiac za cudzím majetkom a brániac len svoje, nestavajú sa proti uzavretiu pokoja vzdor ich veľmi prajnému položení na bojišti. Pri vyjednávaniach o pokoj spojenci mohli by dostať výhody a mohli by poskytnúť výhody. Nemecko mohlo by sa pustit do vyjednávaní aj s Francúzskom, aj s Ruskom. S Anglickom je vyjednávanie nemožné, lebo Anglicko chce zmrzačiť Nemecko, chce ho pozbaviť životnej sily. A Anglicko číhá na túto príležitosť a preťahuje vojnu. Veď na bojišti krvácajú za Angličanov Francúzi, Rusi a Taliani. Angličania ďalej špekulujú a ďalej kšeftujú. Na zastavenie krvavého boja začnú myslet až potom, keď sa presvedčia, že je vojna pre nich zlým kšeftom,

že aj Anglicko môže dostať také rany, ktoré jeho životnú silu budú sožierať. Kým sa nepodari zavdať Angličanom takéto ťažké rany, do tých čias Angličania o zastavení krviprelievania vážne rozmýšľať nebudú, a prekazia všetko, čo by ku pokoji viedlo.

Zabezpečenie úrody.

Nedefné číslo úradného časopisu prinieslo nariadenie, ktoré sa poťahuje na organisovanie Domobrannej Gazdovskej Rady (Honvédelmi Gazdasági Tanács), na urlaubovanie vojakov a na vypožičanie árárných koní. Mimoriadne dôležité nariadenie tu podávame :

Vojenské vodcovstvo od počiatku vojny bolo úplne povedomé toho, že tak z národohospodárskych, jak z vojenských ohľadov odôvodnené je, keď mužstvo, bez ktorého sa možno zaobísť, urlaubujú na vybavenie rozličných gazdovských prác, aby chýbajúca poľnohospodárska pracovná sila bola nakoľko možno nahradená a obeiam, majiteľom rolí, hôr a vinogradov, drevo dorábajúcim podnikom v robotníckych skupinách prepustená k službe. Preto následkom mimoriadnych okolností, ktoré vojna vyvolala a následkom ustavične vzrastajúceho nedostatku robotníkov v záujme čím úplnejšieho zachránenia poľnohospodárskych záujmov sriadená bola

«Domobraná Gazdovská Rada»

s troma poľnohospodárskymi sekciami (Mg/A, Mg/B, Mg/C), ktorých úlohou je :

1. posúdenie všetkých vojenských administratívnych zásadných otázok a návrhov, ktoré súvisia s válečnými vyslúženiami, rekvirovaním pre vojsko, ubytovaním, vyslúžením koní a vozov, vyslaním robotníkov potrebných na válečné ciele s nárokami vynáhrady a odškodnenia s poľnými a lesnými hospodárskymi závodmi, s poľnohospodárskou dôrobou, s rozličnými priemyselnými podnikami, ako aj označenie spôsobu prevedenia, ďalej pripravenie poriadkov, aby pozoruhodné všeobecné ponosy nakoľko možno odstránené boly ;

2. objasnenie zásadných otázok, ktoré sa vyskytly ohľadom urlaubovania na gazdovské práce, vyslania robotníckych skupín a oslobodenia ;

3. prepustenie k službe vojenskej pracovnej sily a koní.

Týmto sa stane možným, aby všetky poriadky bez každého byrokratického pokračovania čo možno najrýchlejšie a cieľnajúprímeranejšie boly porobené.

Aby sa každý vedel čoho držať, nariadenie prízučuje, že súkromné stránky len cestou stoličného gazdovského robotníckeho výboru môžu predostreť svoju prosbu a ponosu. Tieto ponosy gazdovský výbor povinný je predostreť honvédske mu ministromi.

Aby poľnohospodárske záujmy nakoľko možno v najúplnejšej miere boly zachránené a aby poľnohospodárske práce zavčasu mohly byť odbavené, mužstvo

tak spoločnej armády, jak honvédstva, nakoľko pomery dovoľia, aj behom roku 1916. čo možno v najväčšom počte bude urlaubované.

Na jaký cieľ urlaubujú?

1. Na poľné a lesné hospodárske práce. Na jarnú orbu, sejbu, dôrobu dreva a dubovej kôry. 2. Na obrobienie viníc. 3. Na pestovanie ľanu a konôp. 4. Na pestovanie repy. 5. Na sadenie dohánu. 6. Na pestovanie chmeľu. 7. Na kosenie sena. 8. Na žatvu. 9. Na mlaťbu. 10. Na iné gazdovské práce.

1. Rad urlaubovania: a) Najprv sa urlaubujú s poľným a lesným hospodárstvom zaoberajúci sa vojaci, v prvom rade samostatní poľní gazdovia, poťažne ich príbuzní, ako aj poľní a lesní hospodárski robotníci; b) majitelia viníc, vincúri, vinohrady obrábajúci robotníci a debnári.

2. Doba urlaubovania: Urlaub dľa možnosti bude dlhý, prinajmenej bude trvať 2—5 týždňov.

3. Prosenie o urlaub: Urlaub musí prosiť patričný vojak osobne na rapporte. Legitimačné listiny netreba ukázať. Urlaub povolí veliteľ nemocnice, vojenského ústavu atď. Pisobné prosby o urlaub zadať netreba. Prosby, ktoré honvédske ministrom pošlú o urlaubovanie, nevezmú do ohľadu.

Prevedenie urlaubovania.

1. Pri náhradných kádriach, nemocniciach, ústavoch a iných formáciách všetkých druhov zbrane, umiestnených v časťach krajiny za frontom, aktívnu, strážnu alebo pomocnú službu konajúci každý vojak, bez ktorého sa možno zaobísť, nakoľko možno v najväčšom počte na 3—5 týždňov sa pusti na urlaub.

2. Supravisitovaných a poľným a lesným hospodárstvom sa zaoberajúcich vojakov po ich konečné prepustenie, tých ale, ktorých poslali na supravisitu, po odbavení supravisity urlaubujú.

3. Zotavujúci sa vojaci, vzhľadom na ich predvídané zotavenie a ich odovzdanie kádru, nakoľko možno dostanú dlhý urlaub, prinajmenej na 3—5 týždňov. Dľa možnosti viackrát sa pošlú na urlaub. Zotavujúci sa vojaci len v tom páde môžu dostať urlaub, keď sú telesne súci konať poľnú a lesnú hospodársku prácu, poťažne prácu vo vinohradoch a keď s touto ich prácou není ohrozená možnosť toho, že sa ku vojenskej službe opäť súcimi stanú, alebo sú súci v gazdovstvách dohliadať. Choré a také mužstvo, ktoré stojí pod lekárskou opaterou, urlaub nemôže dostať.

4. Konečné urlaubovanie invalidných vojakov bolo nariadené a len tých zadržia, ktorí o toto prosbu podali. Pri urlaubovaní za hraničnú čiaru považovať sa majúce časte krajiny sú nasledovné: Na východe a na juhovýchode: mestá Kőrösmező, Beszterce, Gyergyószentmiklós, Kovászna, Brassó, Fogaras, Nagyszeben, Déva, Lugos, Fehértemplom, Baziás, rozumejúc i rieky Dunaj a Sávu po ústie Driny, rieka Drina po Foču, potom čiaru Ovlova—Bilea—Trebínje. (Štyri posledne meno-

vané obce vytvoriac.) Na juhozápade: v stolicách Lika-Krbava, Modrus—Fiume, ako i na mesto Fiume a jeho okolie urlaub sa povolia. Na spomenuté územia na poľné, lesné, vinohradné práce urlaub spoľahlivým osobám povolia.

Mužstvo na bojišti, vzhľadom na záujmy válečných operácií na urlaub nepustia. Oproti tomu v etappových okružiach mužstvo, bez ktorého sa možno zaobísť, v prvom rade samostatných poľných gazdov dľa možnosti na 20 dní pustia na urlaub.

Kontrolovanie urlaubovaných vojakov.

1. Urlaubovaní vojaci počas príchodu a odchodu do obce, poťažne mesta povinní sú hlásiť sa u obecného predstavenstva, poťažne u mestskej vrchnosti. 2. Prihlásených vojakov treba vziať do evidencie a výkaz treba poslať stoličnému gazdovskému výboru. 3. Urlaubovaných vojakov počas ich urlaubu kontrolujú, či prácu, na ktorú dostali urlaub, skutočne konajú? Tých, čo nekonajú svoju prácu, obecné predstavenstvo, poťažne mestská vrchnosť naskutku telegraficky musí oznámiť príslušnému kádru, ktorý ohľadom povolania patričných telegraficky je povinný postarať sa. Aj žandárom naložili, aby urlaubovaných vojakov v ich práci kontrolovali.

Vyslanie vojenského robotníckeho oddelenia.

Ku vybaveniu jarnej a letnej gazdovskej práce utvoria robotnícke oddelenia, z ktorých každé bude pozostávať z 20 vojakov. Tieto oddelenia pod vedením poddôstojníka prepustia sa k službe obciam, mestám, majiteľom rolí a viníc, drevo dorábajúcim majiteľom hôr a podnikov.

Jednému a tomu istému majiteľovi, obci, poťažne mestu (podniku) nielen jedno, lež dľa možnosti a potreby súčasne aj viac vojenských robotníckych oddelení vyšlú.

Obcou použité vojenské robotnícke oddelenie, keď sa vyskytne toho potreba a cieľuprimeranosť, v jednej a tej istej obci možno podeliť i medzi viac majiteľmi. Po vypršaní doby vyslania ale patriční vojaci ku svojmu kádru v robotníckom oddelení spoločne sú povinní vrátiť sa.

Obce, poťažne mestá vojenské robotnícke oddelenia, jestli potrebná pracovná sila chýba, môžu použiť na obrobienie svojich rolí, ktoré čo mravné korporácie majú vo vlastnom majetku, ako aj na obrobienie zemí poľných gazdov, ktorí narukovali ku vojenskej alebo landšturmvej aktívnej službe, poťažne tiahli na bojište.

Spôsob pýtania robotníckeho oddelenia: Prosby o vyslanie vojenského robotníckeho oddelenia s označením počtu žiadaných vojenských robotníckych oddelení, doby, miesta určenia a železničnej stanice treba predstrieť stoličnému gazdovskému robotníckemu výboru.

V prosbe alebo vo osobitnej listine uchádzateľ musí vyhlásiť, že berie na seba povinnosti, ktoré sú spojené s vyslaním vojenského robotníckeho oddelenia. Prosbu

výbor v kruhu svojho vlastného účinkovania musí posúdiť berúc do ohľadu rozsiahlosť majetku (drevo dorábajúceho podniku) a skutočný nedostatok robotníkov. O odmrštení prosieb, ktoré neuznali za odôvodnené, stoličný gazdovský robotnícky výbor uchádzaateľov naskutku upovedomí, za odôvodnené uznané prosby zaznačí a drží v evidencii. Súčasne upozorní uchádzaateľov, že zaznačenie prosby neznamená, že robotnícke oddelenie na každý pád sa mu prepustí k službe.

Na základe zaznačenia gazdovský robotnícky výbor sekcie Mg/B. honvédskeho ministerstva telegrafične oznámi, že koľko robotnej sily žiadajú. Aj ministertvo telegrafične upovedomí stoličný gazdovský výbor, či vie a koľko vojenských robotníckych oddelení prepustí k službe.

Stoličný gazdovský robotnícky výbor robotnícke, k službe prepustené oddelenia dľa pádu potreby robotníkov medzi tam zaznačenými uchádzaateľmi rozdelí a sekcie Mg/B telegrafične oznámi, že z robotnej, ku službe prepustenej sily komu, kde, koľko oddelení má sa vyslať a na ktorú železničnú stanicu poslať.

Obídením gazdovského výboru ministerstvu a bársktorej vojenskej vrchnosti predostretú prosbu nevezmú do obľadu.

Robotnícke oddelenia ale, ktoré potrebujú árarne hory, vyšlú na bezprostredné požiadanie ministra orby.

Doba vyslania : Pýtané robotnícke oddelenia nakoľko možno vyšle veliteľstvo stanice, ktorá najbližšie leží ku určenému miestu. Po vypršaní doby vyslania robotnícke oddelenia narukujú na svoju príslušnú stanicu.

Nakoľko vyslané robotnícke oddelenia gazdovskú prácu z akejkoľvek príčiny nemohly odbaviť, poľnohospodársky výkonný výbor nech sa usiluje prácu vybaviť inými oddeleniami, ktoré na tvári miesta prípadne k službe stoja, v páde potreby pracovnými silami použitými v smysle nariadenia uh. kráľ. ministeriuma č. 600/M. E. 1916.

O vojenských robotníckych, do obce (mesta) vyslaných oddeleniach na dopisnici od porta slobodnej treba zhotoviť výkaz a poslať stoličnému gazdovskému výboru.

Zaopatrovanie vyslaného robotníckeho oddelenia.

Ubytovanie a chovanie vojenských robotníckych oddelení a poddôstojníkov, ktorých dali ku nim, je úlohou obce (mesta), majiteľa rolí, vinice alebo hory (podniku), ktorí robotnícke oddelenie použili. Zamestnávateľ chovu musí dávať za peniaze, ktoré mu poddôstojník robotníckeho oddelenia, ktorý od kádra dostal na toto rozkaz, na kvitanciu odovzdá na stravovanie. Členom robotníckeho oddelenia, ako aj poddôstojníkovi, ktorého ku členom oddelenia vyslali, aby počas konania práce dohliadal na nich, zamestnávateľ za každý pracovný deň povinný je platiť mzdu, ktorá zodpovedá miestnej zvyčajnej dennej mzde.

Ponevác v lesných hospodárstvach (aj pri drevo

dorábajúcich podnikoch), vykonaná práca pre jej prirodzenosť neplatí sa riadne dľa dennej mzdy, lež po kuse alebo po metre pri určenej bajzovej cene, členom robotníckeho oddelenia pri práci tohto druhu v záujme zdaru práce treba platiť takúto bajzovú mzdu.

Trovy cestovania znáša zamestnávateľ.

Mzdu ustáli okresný hlavný slúžny (mestská vrchnosť) jednomyselne s poľnohospodárskym výkonným výborom a povšimnutím si miestnej obvyklej dennej mzdy, ako aj v pomere odbavenej práce.

Pri lesných hospodárskych prácach bajzovú mzdu (mzdu od kusa) v pomere konanej práce a povšimnutím si mzdy od kusa, ktoré dľa vidiekov pri takýchto prácach platia, tiež gazdovský robotnícky výbor s hlavným slúžnym — ale po vypočutí odborníka (lesného dozorca alebo iného štátneho lesného úradníka) ustáli.

Zamestnávanie vojenských robotníckych oddelení : Vyslané vojenské robotnícke oddelenie musia zamestnávať tí, ktorí o vyslanie prosili, poľažne ktorí robotnícke oddelenie dostali. Cieľom vyslania vojenského robotníckeho oddelenia je, aby v prvom rade súrna poľnohospodárska práca vybavená bola. Keď teda ku daktorému statkárovi vyslané vojenské robotnícke oddelenie súrna gazdovskú prácu vybavilo, nech sa neupotrebí na tom istom mieste ku hospodárskej druho-triednej, tretotriednej práce, ktorú aj pozdejšie možno odbaviť, lež aby ho aj inde bolo možno použiť, v prvom rade na gazdovstve ku vojenskej alebo landšturmvej službe narukovaných, poľažne na bojište odišlých majiteľov.

Zamestnávanie urlaubovaných : Keď urlaubovaní poľní hospodári, poľažne poľnohospodárski robotníci vo svojom gazdovstve alebo v gazdovstve svojich príbuzných, poľažne v gazdovstve iných najšúrnejšiu hospodársku prácu odbavili a keď z ich povoleného urlaubu čo už aj len jeden deň zbýva, na nariadenie poľnohospodárskeho výkonného výboru namiesto menej súrne, aj pozdejšie odbaviť sa dajúcej práce u iných, v prvom rade v gazdovstve ku vojenskej alebo landšturmvej službe narukovaných majiteľov povinní sú spoluúčinkovať pri vybavení odročenia netrpiačich hospodárskych prác, poľažne odbaviť súrne gazdovské práce. Jestli by toto neurobili, cieľom ich okamžitého povolania obecné predstavenstvo (mestská vrchnosť) telegraficky má ich oznámiť príslušnému kádru.

Za prácu, konanú na cudzom majetku v smysle 5. odseku nariadenia uh. kráľ. Ministeriuma č. 600/M. E. 1916. patrí vynáhrada.

Použitie oslobodených. Tak na určitý, jak na neurčitý čas zpod vojenskej, poľažne zpod landšturmvej služby oslobodení poľní gazdovia v tom páde, keď majú menej rozsiahly majetok a svoju súrna hospodársku prácu už odbavili, na nariadenie poľnohospodárskeho výkonného výboru namiesto menej súrných a aj pozdejšie odbaviť sa dajúciach prác v iných gazdovstvach, v

prvom rade v gazdovstve na bojište odišlých, na vojenskú alebo landšturmovú službu narukovaných majiteľov dľa možnosti a potreby môžu byť použiti ku odbaveniu súrne gazdovskej práce.

Nakoľko by dotýčení poľní hospodári nariadeniu poľnohospodárskeho výkonného výboru neurobili zádosť, krem trestu vymeraného v smysle spomenutého nariadenia vlády, obecné predstavenstvo (mestská vrchnosť) cestou hlavného slúžneho honvédskeho ministrovi súrne musí podať predostretie, aby oslobodenie dotýčených bolo vyhlásené za neplatné.

Za prácu, ktorú oslobodení gazdovia na cudzom majetku konali, tiež patrí vynáhrada.

(Dokončenie nasleduje.)

Práce okolo gazdovstva v apríli.

Okolo domu a dvora v tomto mesiaci môžeme sa pribrať ku potrebným stavbám. Studne treba vyčistiť. Prístroj ku strihaniu tiež treba si zaopatriť a už teraz treba sa starať o koscov.

Okolo statku. Žriebence môžeme púšťať na slobodu. Jednoročných zrebco, býčkov treba dať vyrezať a novembrové prasce treba dať vymýškovat. Ovce a ošípané začneme vyhánať na pašu. Ovce «Merino», ktoré držíme na chovanie, treba utriedovať. Februárové prasce treba odstaviť.

Na roliach. V apríli skončí sa sejba jarného obilia, vyjmúe jačmeňa, ktorý sa seje len koncom tohto mesiaca a začiatkom mája. Začne sa sadenie kukurice, zemiakov a siatie repového semiačka. Siatiny dajme pobraňiť a vypleť. Raž na krm sa už môže kosiť. Koncom mesiaca seje sa konopné a lanové semiačko. Úhorenie možno započat zvlášte na roliach pre repicu.

Na lúkach pokračujeme vo vysievaní trávneho semiačka. Teraz už žiadne zvery nesmieme púšťať na lúky.

Vo viniciach práce v tomto mesiaci sú: otváranie, týčkovanie, priväzovanie a prvé kopanie.

V pivnici stočené vína o 6—8 týždňov sťahujú sa znova. Ponevác v takýto čas bednárska práca je pomerne lacnejšia, preto je dobre v apríli si zaopatriť potrebné sudy a iné ku vinárstvu potrebné nádoby.

V hore. Postínané stromy v tomto mesiaci treba odvozit z hory a vykopávať korene a pne stromov. Semiačka listnatých stromov ešte možno siať aj v apríli. Planty košatých stromov majú byť vysadené do prostriedka a planty ihličnatých stromov do konca tohto mesiaca. Z lipy a brestu lúpa sa lyko a aj kôra iných stromov sa teraz olupuje. Páli sa uhlie, strúha sa šindol, hotoví sa material na dážky. Stromové školky treba kopať a pleť. Jaseňové a hrabové semiačko teraz treba vysiať. V tomto mesiaci kvitnú už bresty, včasný javor, breza, včasnejšie druhy tisového stromu a všetky druhy vrby.

V záhrade pokračuje sa v štepení, spojovaní stromčekov. Nezabúdajme na kopanie a čistenie mladých

stromov. Zo semena vypestované jednoročné ovocné planty treba srezať na tri očká. Jestli je na stromoch mnoho kvetných pukov, jednu čiastku z nich dajme sobrať. Apríl je hlavná sezona pre práce v kuchynskej záhrade. Medzi mak dobre je siať semiačko cukrovej repy alebo burgundie. Záhradu často plejme. V kvetnatej záhrade sadenie a presádzanie sa v apríli má skončiť.

CHYRNIK.

Jeho eminencia kardinál knieža-primas Uhorska, arcibiskup ostrihomský dr. Ján Csernoch minule prišiel do hlavného mesta, kde v úradných záležitostiach pobaví sa za viacej dní a predsedat bude valnému shromaždeniu spolku Svätošestfanského, ktorého je hlavným protektorom.

Z biskupstva spišského. Lokčanský kaplán Jozef Michna do Čimhovej poslaný je za dočasného administrátora.

Ján Kubelik trencianskym statkárom. Ján Kubelik, svetochýrny umelec-huslista, za 1,200.000 korún kúpil majetok kniežata Hohenloheho v Orlovém. Ku majetku patrí polovnícky kaštieľ pri Sadečnom s rozsiahlymi horami. Orlovský kaštieľ bol niekedy majetkom Žigmonda Balassu, ktorý bol postavil, keď majitelia hrad považsko-bystrický opustili. Orlovský kaštieľ je na okolí známy preto, že má toľko okien, koľko je dní v roku. Jeho veľká rytierska dvorana ozdobená je rozličnými starozitnosťami.

Koľko sa prefajčilo v Uhorsku vo vojne. Svetová vojna spotrebu dohánu a dohánových výrobkov — následkom obrovských potrieb vojska — veľmi značne zvýšila. Kým totiž v roku pred vojnou uhorský dohánový monopol za rok utržil 174 mill. korún, v prvom roku vojny (od augusta r. 1914. do augusta r. 1915.) utržil už 210 millionov korún, totiž o 36 millionov korún viac. Za 16 mesiacov vojny dovedna o 50 millionov viac sa utržilo za dohánové výrobky. V prvom roku vojny minulo sa 700 millionov kusov cigár, tri a pol miliardy kusov cigarett; tento počet v prvých 16 mesiacoch vojny pri cigarách zvýšil sa na 900 millionov, pri cigarettách na 5 miliardov kusov. Z dohánu do fajky v prvom roku vojny minulo sa 25 millionov kilogr. a v 16 mesiacoch vojny dovedna 35 millionov kilogrammov.

Nitriansky katolícky kruh 26. februára zariadil veľmi vydarený koncert. Čistý ošoh obnášal 1380 korún. Dve tretiny z toho kruh obetoval pre válečné siroty a vdovy nitrianskych plukov a jednu tretinu na obec «Máriafalva», vystaviť sa majúcu v Karpátoch.

Ružomerský ústav milosrdných mníšiek na válečný sirotinec «Ottokár» obetoval 30 korún.

Válečný večierok zariadili v Spišskej Belej 26. februára. Príjem obnášal 664 korún. Čistý ošoh obráti sa na válečné dobročinné ciele.

Odsúdení liferanti. Obchodník s koreninami Adolf Gyene lanského roku uzavrel smluvu na lifrovanie 1500 metr. centov sena, ale ponač nedostal preddavok, seno nelifroval. Koložvárska súdna stolica odsúdila ho na 6 mesiacov do väzenia a na 200 korún peňažnej pokuty. Výrok kúria odobrila. — Taktiež koložvárska súdna stolica na jeden mesiac do väzenia a na sto korún pokuty odsúdila kupca Rudolfa Weisza, ktorý sa zaviazal lifrovať viac vagónov prešovaného sena, ale lifroval mnoho zhnitého sena. Kúria trest liferanta zvýšila na 4 mesiace do väzenia a na 200 korún peňažnej pokuty. — Z Viedne oznamujú, že fabrikanta Edmunda Becka, ktorý sa zaviazal lifrovať armáde 60.000 vlnených pokrovcov, súd odsúdil na poldruha roka do ťažkého žalára, bo v pokrovcoch bolo viac odpadkov súkna ako vlny.

Jeden jedinký pád kolery. Od 14. do 20. februára na území Uhorska onemocnel a zomrel na koleru jeden civil v šomoďskej stolici.

Starolubovenský okresný sudca Daniel Irányi po dlhom trápení zomrel v 62. roku života svojeho. Starolubovenského okresného podsudcu dr. Ervina Borossa vyslali za sudcu do Srbska. S vedením starolubovenského okresného súdu je teraz poverený spišsko-starovesský okresný podsudca dr. Rázsó.

Z ruského zajatia. Od spišsko-richvaldského gazdu Ondreja Harendarčika 5. marca zase prišla slovensky písaná karotka z mesta Tomsk (Sibíria), ktorá bola datovaná 18. decembra. Píše, že Slovákov vylúčili osobitne do Tomsku.

Nemecké vyznačenie predsedu spišského sirotského súdu. Dr. Ernest Ujfalussy nadobudol si ako občiansky komisár výtečné zásluhy pri etappenkomande. Od jeho veličenstva nášho kráľa dostal už za to svoje vyznačenie, teraz odmenil ho ale i nemecký cisár s udeľením mu pruského červeného orlového rádu.

Vyznačení honvédi. Na uznanie hrdinského chovania sa pred nepriateľom bronzovú medailu hrdinskosti dostali: rezervní kapráli Jozef Lendi a Ján Oláh, landšturmistkí frajtri Jozef Kovács, Julius Stivi, Jozef Torma a Franc Mácsár, honvédi Gejza Tóth a Michal Székely: všetci z košického 9. honvédskeho peš. pluku.

Červený kláštor. V poslednom zasadnutí krajinárskeho spolku starožitností dr. Ladislav Éber držal prednášku o Červenom kláštore, ležiacom na brehu rieky Dunajca vo Spiši, ktorý bol pôvodne kláštorom kartuziánskym a v refektoriume (v jedálni) ktorého pozostali v roku 1520. zhotovené cenné stenné maľby.

Z vysokých Tatier. Dňa 5. marca v noci zhorela v Tátrazéplaku villa «Marianna»; príčina požiaru je neznáma. Druhá kúpeľná listina Tátrazéplaku vykazuje 107 hostí.

Hrdinská smrť. Ján Pavel Uhrinovits, štátny učiteľ v Einsiedelne (Spiš), hrdinskou smrťou zomrel na bojišti ešte 9. septembra roku 1914.

Poprádsky bulharský večierok na ciele bulharského Červeného Kríža priniesol 1219 korún.

Spišsko-novesský (iglovský) Katolícky Kruh 5. marca vydržoval svoje ročné valné zasadnutie pod predsedníctvom opáta-farára dr. Franca Rolneho. Predseda v peknej reči poukázal na príčiny vojny a líčil zásluhy údov, nachádzajúcich sa na bojišti. Kruh odhlasoval 1000 kor. k spomoženiu novovesských zmrzačených vojakov a válečných sirôt a 50 kor. na nacionálny votívny kostol. Uzavreli, že na bojišti nachádzajúcich sa údov jednotlive písomne pozdravia. — K spomoženiu novovesských zmrzačených vojakov obrátia i tých 385 korún, ktoré priniesol 26. febr. zariadený válečný večierok miestneho gymnasia.

O ktorých neprišiel chýr. Košický vojak Štefan Tókés zmiznul na počiatku vojny a celých 18 mesiacov neprišiel o ňom žiaden chýr. Teraz konečne prišiel od neho list z gubernie Moskva. Píše, že ich z Ázie ta doviezli a žaluje sa, že ešte ani jeden list nedostal z domu. Žena odpovedala mu telegrafične a upovedomila ho, že sa im narodilo dieťa. — Franc Gáspár z Miškovca pred trinásť mesiacmi zmiznul na bojišti. Jeho žena, ktorá ho už dávno mala za mrtvého, dostala teraz od neho list, v ktorom píše, že sa dostal do ruského válečného zajatia a že je zdravý.

V šárišskej obci Szentmihályfalva za učiteľa vyvolili Alexandra Ludányiho, rim.-katolíckeho učiteľa zegranského (Spiš).

Válečný milodar z Ameriky. Ján Theisz, rodák zo spišského Hunsdorfu, v Braddocku (Pensylvania) sobieral a pre kěžmarský Červený Kríž poslal 350 korún.

Vyznačení Spišiaci. Kapitán Štefan Petróczy, výtečný vetroplavecký dôstojník našej armády, dostal železný kríž druhej triedy. — Georg Kalmár, strážmajster 3. bosenského pešieho pluku, opatrovník novovesského sirotinca, za svoju hrdinskosť opätovne preukázanú proti nepriateľovi, vyznačený bol korunným strieborným záslužným krížom na stužke medailly hrdinskosti. — Levočský rodák, kapitán Gejza Filkovszky, ktorý už opätovne bol vyznačený, dostal teraz odznak «Signum Laudis». — Lubický rodák Eugen Róth, rezervný nadporučík 1. bosensko-hercegovinského pešieho pluku, za svoje hrdinské držanie sa pred nepriateľom, dostal tiež «Signum Laudis». — Jeho veličenstvo kráľ rozkázal, aby Árpádovi Vágásovi, kapitánovi 9. honv. peš. pluku, pridelenému ku štábu, rodákovi zo Šavnika, na vedomie dané bolo najvyššie pochvalné uznanie.

Stotisícová válečná základina. Z Debrecína píšu: Vdova po Jozefovi Tóthovi rodz. Jolán Boross složila základinu stotisíc korún s tou podmienkou, aby z toho vychovali debrecínske válečné siroty za vincúrov.

Vyznačení robotníci koš.-oderbergskej železnice. Jeho veličenstvo kráľ na uznanie výtečných služieb, konaných na obore válečnej premávky, robotníkom: Ondrejovi Gulyigovi, Jakubovi Belusnyákovi a Jozefovi Šárošemu, strážcovi koľajníc, udelil strieborný záslužný kríž na stužke medailly hrdinskosti.

Válečných sirôt do 31. decembra bolo u nás 36.369.

Hrdinská smrť. Kadet Štefan Kolozsváry, žiak spišsko-novovesskej učiteľskej pripravovne, rodák z Veľkého Šáriša, vo vianočnú noc, vedúc svoj oddiel na útok, padol. Pochovali ho v obci Mahala, od Černoviec na východ.

Spišské válečné milodary. Na detskú útulňu (óvodu) vystaviť sa majúcu od spišského obecnstva v Šáriši na vidieku spustošenom Rusmi obecnstvo metsa Lubice obetovalo 100 kor. a spišská kapitula 10 kor., doteraz vo Spiši na ten cieľ sossbierali 997 korún. Peter Krávecz dekanfarár v Hanušovciach, na válečné ciele Katolíckeho Karitásu poslal 50 korún. — Relovská schránka Svätého Antona na válečné dobročinné ciele obetovala 40 korún a pani, vdova Maria Scheftsik z Relova 20 korún.

Gregoriánsky kalendár v Srbsku. Podmaršall Salis-Seewis, vojenský hlavný gubernátor Srbska, vydal nariadenie, dľa ktorého v Srbsku tak v úradnom, jak vo všeobecnom živote čas dľa Gregoriánskeho kalendára treba počítať. Obce a korporácie roku 1916. pri označení času dľa Gregoriánskeho kalendára v podobe zlomku môžu upotrebiť aj označenie času dľa Julian-skeho kalendára. V cirkevnom živote predbežne Julian-sky kalendár ostane v platnosti. Kto toto nariadenie prestúpi, spácha policajný priestupok.

Nová cesta do Spišskej Magury a ku Dunajcu. Dotyčné kruhy uzavrely, že obecnú cestu, vedúcu cez Toporec, Richvald a Haligovce hneď po vojne prevezme a na krajinskú cestu zariadi štát. Bude to mať veľký význam nielen z ohľadu turistického, nakoľko je to, čo sa týče cesty zo Spišskej Belej ku rieke Dunajec, nielen hneď o 10 kilometrov kratšia čiara, ako doterajšia cez Relov a okrem toho vedie i cez výšinu o 150 metrov nižšiu; lež nová cesta prekazí i to, aby v zime počas snehových závejov nezaseknul magurský obchod a nemohli nastať také zmätky, ktoré znemožnia poštovú premávku a znebezpečujú magurské všeobecné stravovanie.

Vyznačenie honvédov košického 9. pešieho pluku. Na uznanie hrdinského chovania sa pred nepriateľom striebornú medailu hrdinskosti druhej triedy dostali: strážmajster Julius Horvát, firer Ján Knöll, kapráli Štefan Potyecsó, Georg Juhász a Béla Malicski, freiter Pavel Petró; s bronzovou medaillou hrdinskosti vyznačení boli: fireri Štefan Csepel, Ján Marusinsky, kapráli František Hajdu, Daniel Duffala, Ján Rozgonyi, freiter Ján Matta, honvédi Ondrej Uhrin a Georg Sichhula, trubač Ludvik Kovács, podkopníci (sapóri) Ondrej Varga, Ludvik Gajdos a Georg Grega.

Smrteľné nešťastie. V Popráde smrteľné nešťastie potkalo Mateja Ambrosa, robotníka Glesingerovej pily. Keď skladal z voza drevo, padlo naň a usmrtilo ho.

Samovražda. Zo spišskej Gelnice oznamujú, že sa tam minule obesil sindliar Gedeon Nagy. Oplakávajú ho vdova a tri siroty. Príčina samovraždy je neznáma.

O oravských učiteľoch, ktorí účasť berú v obrane vlasti, složiť majú almanach.

Smrť. Pavel Hook, levočský fabrikant kočov, zomrel v jednej českej vojenskej nemocnici následkom choroby nadobudnutej na bojišti.

Na ciele potraviný zadovažujúceho stredišťa spišskej stolice mesto Levoča značilo nových 13.000, spolu teda 15.000 korún.

Zatvorené spišské ľudové školy. V Jablonove zatvorili r.-katolícku ľudovú školu pre šariach a v Popráde gr.-kat. ľudovú školu pre osypky.

Mrtví a ranení.

(Číslo, stojace za menom, označuje kompániu, v ktorej patričný slúžil. Za menom stojaci † znamená, že dotyčný zomrel a za menom stojaca písmena «z» znamená, že patričný je zajatý. Všetci, pri ktorých niet žiadnej poznámky, sú ranení.)

Zo 67. spoločného pešieho pluku prešovského: Klein Edvard jednoročný dobrovoľník tit. kaprál. Klein Július, Klein Jozef †, Koros Štefan, Kováč Andrej, Kováč Gašpar, Kováč Jozef, Kováč Koloman †, Kováč Alexander †, Kozák Ludvik †, Kraus Bernard, Kravjar Michal †, Kristóf Valent, Kuba Peter, Kubinsky Martin, Kundra Ján, Kázár Michal †, Luptak Michal, Magda Pavel, Marcinko Michal, Marošán Michal †, Marašinsky Ján, Marusky Štefan †, Mašica Štefan, Mátyás Jozef, Merkovski Ján (Sárosbogdány) †, Miko Andrej, Mock Ján, Moreinar Ján, Mudri Peter, Müller Ludvik, Muža Peter, Olesai Karol, Ondrej Peter, Opris Jozef †, Orbán Ludvik, Osvári Štefan, Palcisko Vendel †, Pastirčák Ján †, Pilar Ján, Piti Mikuláš, Počila Ján, Ponovič Štefan, Popovič Ján, Rajnak Andrej †, Salló Alojz, Šariski Franc, Sebök pešiak, Skokan Pavel, Slifka Ján, Soltész Jozef, Števoľa Ján, Stvartnak Jozef †, Szabó Štefan, Sedlák Štefan, Sekucia Pavel †, Tóth Mikuláš, Vadász Štefan, Vámosi Karol, Varga Andrej, Venetianer Alexander, Venglarčík Michal, Vizisk Jozef, Wojtek Pavel †,

Z 29. jágorského bataillona: Bán Franc kadet, Binder Ján nadporučík bat. štáb, Hensler Franc kadet 3, Ambrus Pavel 4, Andrejko Andrej bat. štáb, Arányi Andrej 3, Baloha Jozef 1, Barto Ján 1, Bartok Ján 2, Bátor Ludvik 2, Bécsi Jozef 1, Benda Samuel 2, Beraksza Ján 4, Berger Hermann 3, Biro Štefan 3, Birtok Július 3 †, Bordai recte Tordai Alexander 3, Bozó Ján 2 †, Brič Mikuláš 3, Brndjár Michal 3, Bubelinyi Matej 4, Buvala Andrej 2, Chalupka Juraj 1, Csáki Ignác 1, Csareli Dionys 2, Cséri Štefan 2, Csernyiczki Jozef 3 †, Čupka Štefan 3, Cimbotá Ján 1, Demčík Vilhelm 4 †, Doktorčík Ján 3, Dózsa Karol 3, Duboski Jozef 1, Dudás Martin 4, Fabó Ján 4, Farkas Koloman 4 †, Fedor Andrej 2, Feldebaba Franc 1 †, Ferenczi Michal 4, Ferenc Ján 3, Filka Pavel 2, Filo Andrej 2, Forták Ján 2, Garamszögi Štefan 3, Gáspár Gejza 3, Gaštan Ján Štefan 3, Gere Alexander 3, Girasi Alexander 3 †, Grečo Juraj 1, Gyengyel Ján 3, Gyalog Juraj 2, Gyöngy Michal 1, Gyurán Štefan 3, Gyurinka Martin 4 †, Gyuris Martin 3, Hajnak Michal 2, Hakel Jozef 4, Harvanko

Martin 4, Heller Jozef 1, Herškovics Móríc 1, Hlavati Gabriel 1, Hodovanyec Michal 1 †, Hoduljak Martin 3, Horváth Ladislav 1, Hudak Michal 1, Hulitka Juraj 3, Hulka recte Fulka Juraj 3 †, Illés Karol 1, Iskor Ján 2, Jakobovits Leopold 2, Jambrich Jozef 2, Janov Jakub 1, Juhász Pavel 1, Kanalas Ján 1, Kassai Martin 2, Katona Štefan 3, Kenderes Michal 1, Kerékgyártó Karol 1, Kerezi Ladislav 4, Kissák Andrej 3, Klimo Jozef 2 †, Kocsis Jozef 1, Kohn Július 4, Kónya Ján 3, Kormány Karol 2, Kornáč Michal 4, Kotlár Karol 3 †, Kovács Štefan 3, Kovács Ján 4 †, Kovačik Ján 3, Krisanek Juraj 3, Kršačok Jozef 1, Kukulák Alexander 1, Lacko Michal 3 †, Lakatos Alexander 1, Lamer Samuel 4,

Lihanec Andrej 1, Liptai Franc 3, Lipták Juraj 3, Liška Ján 4, Liška Jozef 1, Liška I. Ján 2, Lizanec Štefan 4, Lojda Franc 2, Lorandi Franc 3 †, Ludányi Ladislav 4, Lukács Ján 4, Lupták Matej 2, Major Mikuláš 3, Mariniec Ján 3, Merč Franc 1, Meso Ján 1, Mikovinyi Andrej 1, Miksi Andrej 3, Mlinarčík Šimon 3, Móc Ján 1, Müller Gejza 3 †, Murin Jozef 1 †, Nagel Emil 4, Nagy Pavel 1, Navoj Ján 1, Nemes Štefan 3, Ondila Pavel 2, Ondruš Michal 2, Onisko Ján 2, Orga Michal 4 †, Pachoň Ján 4 †, Pál Jozef 1, Pap Bartolomej 4, Papich Štefan 3 †, Papp Alexander 1 †, Pejnagy Jozef 1, Petermann Franc 2 †, Petó Alexander 3 †, Pitonák Pavel 1, Pjestik Ján 4, Pollak Adalbert 2, Popovič Ján 3, Pretko Andrej 4.

Amerikánsky

„Texas“ ručný mlynek

«Texas» ručný mlynek je najlepší a najlacnejší mlynek prítomnosti, mele každé zrnó, kukuricu pšenicu, ovos, jačmeň, fazulu, žalud atd. Na «Texas mlynku» zdarma prevezmem každú opravu a za každý dobre stojím.

Cena 34 korún

ALOIS KIRALY následníka

Alexander Király

BUDAPEST, VI., Felsőerdősor-u. 6.

Ja Anna Csillag

s mojimi 185 cm. obrovskej dĺžky LOREY VLASNI, ktoré som dosiahla 14 mesačným upotrebovaním vlastného vynálezu masť. Toto je jediný osvedčený prostriedok proti prehnutiu kupodperovaniu rastenia a posilneniu pody vlasov. — Pri mužskými v krátkom čase pôsobí rastenie hustej brady, vlasom a brade dodá prirodzeného lesku a ľahkej ohybnosti a do najvyššieho veku chráni pred časným ošedivením

Cena teglika: 4, 6 a 10 kor.

Poštové zásielky vybavujú sa každodenne, pri voprednom zaslaní obnosu alebo s poštovou dobierkou, do všetkých krajov sveta bezprostredne z dielne, kam všetky objednávania upraviť treba.

ANNA CSILLAG, Viedeň,

Kohlmarkt 20.

Vyborné šijacie stroje,

tak tiež bicykle a gramofóny vo veľmi ľavých cenách na sklade má

JOZEF HABAN
Budapest, VII., Almásy-tér 14.

Pýtajte si veľký obrázkový cenník zdarma.

Oznamy prijíma administrácia

„Kreštan“

BUDAPEST,
Szentkirályi-utca 28.

Telefon: 118-44.

Telefon: 118-44.

Augusta rýchlej pomoci Základiny válečného poistenia trieda

Budapest, V., Vilmos-császár-ut 72.

na pád smrti

našich na bojišti nachodiacich sa vojakov, po čas ich tam alebo kdekoľvek inde udaného sa odumretia, «Phoenix» poistujúcou spoločnosťou vystavené obligácie do vojny narukovaných

vdovám a sirotám

1000 korún poistuje za 45 korún, keď patrí ku landšturmu a za 70 korún, keď stoja v aktívnej službe alebo patria ku reserve.

Poistenie znef môže len po 40 tisíc korún, osobné predstavenie sa není potrebné, bo poistenie aj zastupiteľom môže byť prevedené.

Lekárske preskúmanie sa nežiada. Doplatok na praemiu je vytvorený. Poistenie platné ja na jeden rok a vstúpi do života hneď po vyplatení praemie. Summa posiaľ prevedených poistení ční 180 millionov korún.

Ďalším vysvetlením ochotne poslúži:

Augusta rýchlej pomoci Základiny válečného poistenia trieda

V., Vilmos esászár-ut 72.

51 rokov v obchode, vyzkúmane dobrá osada na kosy.

Nikto nikdy nemal lepšej kosy, ako je naša

Bazilika zlato-kosa.

Nesľubujeme nebo a zem, každému ale, kto s dôverou obráti sa ku nám, pošleme takú trvanlivú ostriu zlatú kosu, za ktorú nás požehnávať bude. Tieto kosy už od 50 rokov rozposielame najväčším pántvam a mnoho tisíc hospodárom. Zárukou dobre stojíme za každú kosu a nesodpovedné zameníme zdarma. — Cena jednej «Bazilika zlatej kosy» s poštovou dobierkou:

	70	75	80	85	90	95	100	110 cm.
Cena 1 kosy	2-40	2-50	2-60	2-70	2-80	2-90	3-—	5-90 kor.

Cena 1 kusa Bazilika diamantovej osielky 1-50 kor. Takej nikdy nebolo. Zvláštne upozornenie pre sbierateľov kupcov na kosy. Pri kúpe 10 kusov kos 1 kus posielame zdarma. Pri kúpe 30 kusov, zdarma posielame 3 kusy alebo jeden výborný 6 výstr. revolver, alebo jeden opravde postriebrený metalový križ. Proštime na každý pád ziaďat si náš veľký obrázkový cenník. Zdarma ho pošleme a každému spôsobíme s ním veľkú radosť. — K dostaniu v obchode: **Jozef Marosi a Syn.** Esztergom 15. číslo. 51 ročná osada na kosy a veľký obchodný dom.

Tlačou Stephaneuma úč. spol. v Budapešti, VIII., Szentkirályi-utca 28/a.